

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Obedientiam monasticam, primum de consilio esse: & deinceps de
pr[a]ecepto, atq[ue] per eam, religioso suis omnibus superioribus: recto
ordine subesse. XXXII

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

Prover. 29 cōtumelias, probra & cōuitia sonāt ex ore maledico; protūpētia, indigna nimirū sunt qbus adhibeat respōsio, scđm illā Sapientis documentū. **Ne rñdeas stulto iuxta stultitiā suā, ne efficiaris ei similis.**

Obediētiā monasticā primū de cōsilio eē, & deinceps de p̄cepto, atq; p̄ eā, religiosos suis oibus sup̄ioribus rescto ordine subesse. **Cap. XXXII**

.I.

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

Roma. 13
1. Petri. 2.

Vicesimaprīma Lutheri obiectio. **C**irca obediētiā uotū bifariā peccāt religiosi, tū q̄ illā reponunt sub cōsilio, cū sit de p̄cepto, scilicet, q̄ inferior obediat sup̄iori, ut filius p̄ri, uxor uiro, & seruus dño, tū q̄ p̄ eā uni scilicet suo p̄sidentē se alligāt, & ab oibus alijs sup̄ioribus & æqualibus se subtrahūt, dicetes se soli suo sup̄iori eā debere. **E**st igit̄ illud obediētiæ uotū, irrationabile & dānādū. **H**æc Lutherus. **¶ Rñsto. Diuīnū** qd̄ p̄ceptū decernit, quēq; suo sup̄iori (quē iā habet designatū, natura, lege, aut electione p̄sidentē) obedire debere, ut filiū p̄ri, subditū principi, uxore uiro, seruū dño, monachū p̄posito monasterij. **N**ō tñ decernit, eū q̄ liber est, submittere se debere huic uel illi p̄ri monasterij particulatim in abdicatione uitæ secularis. **I**d em̄ solū relinquit̄ optioni & arbitrio illius, q̄ relicto seculo uult amplecti professionē monasticā, ut huic se subijciat p̄ri cœnobitico in hac domo, uel alteri in altera domo. **N**eq; idip̄m ex diuino pendet p̄cepto, sed solū est de cōsilio q̄ huic uel illi p̄posito monasterij q̄s se subijciat, p̄ obediētiæ uotū. **A**t uero postq̄ submitit se quispiā ultro p̄ uotū obediētiæ huic patri cœnobi, tū diuini est p̄cepti, ut illi tanq̄ suo sup̄iori, & quē sp̄ote sua delegit sibi p̄sidentē, obediat. **Q**uocirca nō simpliciter admittendū est, obediētiæ uotū sp̄ esse de p̄cepto ut assumit Lutherus, sed distinctione utendū est supra declarata, capite huius libri undecimo, cū de uotis generatim fieret sermo, uidelicet, anteq̄ fiat & adat̄ deo obediētiæ uotū, ip̄m esse de cōsilio, & libere, cū uero factū fuerit & aditū, ip̄m esse de p̄cepto, atq; necessariū. **Q**uēadmodū puella nubilis anteq̄ fœdus ineat matrimoniale cū aliq̄ uiro, optionem habet & libertatē ut hūc aut illū deligat sibi sponsum, cui fidē det cōiugalem

galem, & ab obedientia præstet uxoriã. Vbi uero uni se addixerit per uinculũ coniugij, diuino iã præcepto obuincit & obligat ad exhibendã illi societatem & obedientiã connubialem.

¶ **Q**uãt religioſus ſoli ſuo præpoſito debeat obedientiã obſeruari, & non cuiq; ſuorũ in altiore gradu ſuperiorũ, neq; ex regula, neq; uſu, neq; rone recta conuincit. Quandoquidẽ nulla monaſtica regula id continet ſtatutũ, q̃ ſoli patri monaſterij aſtringit religioſus obedientiã præſtare, & nullis illius ſuperioribus. Neq; uſus aliquis id habet, q̃ monachus ſuo præpoſito tãtũ ſit ſubiectus, & nõ ep̃ſcopo illius regionis aut archiepiſcopo, aut ſaltẽ ſummo pontifici. Deniq; recta ratio id depõſcit, q̃ quicq; ſubiecti inferiori, ſubiectiã & eius ſuperiori.

Cũ igitur præpoſitus monaſterij alios habeat ſibi prælatos, ſaltẽ ſummũ pontificẽ, cur illis etiã non ſubiectiã religioſus? Illud igitur a Luthero uidet gratis aſſumptũ, nec ulla munitũ cõprobatione, q̃ religioſus ſoli ſuo patri atq; præpoſito, & nõ illius ſuperiori, debeat obedientiã. ¶ **V**iceſimã ſecũda obiectio

Plerũq; ex monaſterijs accipiunt aliqui & deligunt ad gerendũ ep̃ſcopatũ, cardinalatũ, & ſummũ pontificatũ, & tunc amplius nõ ſubiecti ſuis patribus in monaſterio, ſed ſunt eis plerũq; ſuperiores. Non eſt igitur illud uotũ ſubſtantiale, ut q̃d poſſit diſſolui. ¶ **Q**uã ſi quis dixerit, eos qui ita prouehunt ad eccleſiã adminiſtrationẽ, aſſumi ad ſtatũ perfectionis, & ergo ipſos per illã promotionẽ relaxari ab obedientiã uinculo, poteſt hmoi reſponſo in promptu refelli per hoc q̃d ante dictũ eſt, & adductũ, ſtatũ religionis eſſe ſtatũ perfectionis. Ergo ſi ſtatũ prælationis & gubernationis eccleſiaſticae, quia etiã eſt perfectionis ſtatus, ſoluit ab obedientia monaſtica, unus ſtatus perfectionis eſt alteri etiã ſtatui perfectionis diſſentiẽs atq; contrariũ, q̃d eſt incõueniens. Hæc Lutherus. ¶ **R**eſponſo. Ad obedientiã ſuo patri monaſtico exhibendã tã diu aſtringit religioſus, q̃ diu in ea fratrum congregatione & ſub domus illius clauſtris degit, eidem patri ſubiectus. ¶ **Q**uã ſi aſſumat quis ex monaſterio ad ſtatũ ſublimiorẽ, utpote ad publicã eccleſiã adminiſtrationẽ, iã amplius illi nõ debet obedientiã, quia ſegregatus ab eius conſortio, deinceps cõſtituit eo plerũq; ſuperior. Itaq; p̃uectio

LIBER TERTIVS.

proiectio illa religiosi ad excelsiore illū praelationis statū, ab soluit ipsum a priore obedientiae uinculo, quoniā constituit illū extra gregem ceterorū & subiectionē patris monastici.

Statū religio-
nis ne
quā repug-
nare sta-
tū praelati-
onis eccle-
siasticae.

Neq; idcirco probe subinferas, unū statum perfectionis esse alteri aduersum. **T**um quia praelationis gradus, status est perfectionis iam acquisitae, qua ceteros suae curae directioniq; commissos perficiat. **R**eligionis uero cōditio, status est perfectiōis acquirendae, ut añ iam dictū est, capite huius libri duodecimo, & altero haud dubie inferior. **T**um etiā, quia praelationis status nō aufert aut sustollit ab eo qui prius monasticā professus est regulā, statū religionis ante susceptū. **D**ebet em̄ sublimatus ad pontificatū, ea quae ad suae religionis monachalis obseruationē attinent, adhuc in gradu illo praelationis implere, modo illa nō repugnent statui moderationis ecclesiasticae. **E**t quāuis aliqua unius officia status, deprehendant non posse exerceri in altero statu, ex eo tamen nō apte collegeris unum statum esse alteri repugnantē, cū possint ambo simul in uno & eodē homine, secundū diuersas rationes, opera & officia coincidere.

¶ Ceterū ex dictis planū etiā est, quomodo dissoluenda sit **VI** alia Lutheri obiectio, praecedenti ferme consimilis, quam hoc mō subiicit. **I**mpossibile est q; monasteria nō habeāt ppositos suos, q; praesint, regant & pascant monachos. **N**ā congregatio multo sine pastore, est quaedā confusio. **H**moi autē ppositi, alijs obedire nō possunt in monasterio, qm̄ sunt supremi, & ipsis alijs debent obedire, secundū uerbū Pauli ad **Hebr.** **O**bedite praepositis uestris, & subiacete eis. **E**rgo illi praepositi nō possunt seruare uotū obedientiae, qd̄ deo praestiterunt. **¶** **Q** si quis dicat, illos praepositos debere obedire alijs suis maioribus, ut abbatibus, provincialibus, ministris generalibus, militat adhuc semp obiectio de summo pontifice, ad illū dignitatis apicē assumpto ex monasterio, q; superiore nō habet in terra cui obediat. **H**ac Lutherus. **¶** **S**ed facilis est ad hanc

VI cauillationē responsio, actū obedientiae & usum, praesupponere & añ requirere materiā circa quā exerceat, utpote ppositū gradu eminentiore cui quis obteperet. **Q**uā quidē materia desit, nō obligatur tunc religiosus ad eā actū exercendā, sed uolūtate.

uoluntate, qua promptus sit ubi adesset sublimior autoritate
 cui subiretur, illi spontaneam prestare obedientiam. Hæc enim
 promptitudo uoluntatis, cum deest facultas operis exequen-
 di, sufficit in conspectu dei, & integre uoto facto satisfacit. Ita-
 que præpositi monasteriorum, suis in ordine monastico præposi-
 tis, ut abbatibus, prouincialibus, ministris generalibus, debent
 obedientiam. Hi uero si nullum in gradu cenobitico habent præ-
 positum episcopis eorum locorum quibus erecta sunt sua monasteria
 & archiepiscopis, aut saltim summo pontifici subiacere debent
 & obsequi. Episcopi uero ex monasteriis assumpti, suis archi-
 episcopis, & hi suis primatibus, & demum summo pontifici ob-
 temperent. Summus uero pontifex, ad apostolicam sedis gu-
 bernacula ex monasterio translatus, ipsi deo (cuius est in terris
 uicarius) obedientiam exhibeat. Et hoc pacto quisque suo uoto
 plene satisfaciat. ¶ Cæterum iam data responsio confirmatione acci-
 piet solidior ex uerbis B. Thomæ, secunda secunda, q. 185, artic.
 8. in capite præcedente, iam citato. Vbi cum tertio obicit loco, quod
 maxime religiosi obligari uidentur ad obedientiam, sed religiosi,
 qui assumunt ad episcopatum, non tenentur obedire prælati su-
 arum religionum, quia sunt eis superiores, quare religiosi in epis-
 copos promoti non uidentur teneri ad obseruantias regulares.
 Dissoluit hanc obiectionem tertio loco, id esse per accidens, quod e-
 piscopi religiosi obedire prælati suarum religionum non tenentur
 quia scilicet subditi esse desierunt, sicut & ipsi prælati religio-
 num. Manet tamen adhuc obligatio uoti uirtualiter, ita scilicet
 quod si eis legitime aliquis præficiat, obedire teneant, in quantum te-
 nent obedire statutis regulæ per modum prædictum, & suis supe-
 rioribus, si quos habent. Hæc Thomas. Quæ etiam non parum
 conducunt ad ualidiorum obiectionis Lutheranae proxime præ-
 cedentis enerationem, de religioso ad episcopale culmen sub-
 uecto, propositæ. ¶ De præpositis autem religiosorum, quos præfens IX
 in medium affert cauillatio, & id præter dicta est adijciendum, ip-
 sos monasteriorum præpositos obedientiam semper debere parti-
 culari regulæ suæ monasticæ quam uouerunt, obseruatosque se-
 stabiliter, deo promiserunt quemadmodum in uerbis modo addu-
 ctis, satis itidem subindicat sanctus Thomas, similiter & beatus

VIII
 Thomas
 Aquinas

LIBER TERTIVS.

Bernardus Bernardus in libro de præcepto & dispensatione, ita dicens, Lego profecto in regula. Hæc cõsideratio penes abbatẽ sit, & hoc uel illud esse in prouidentia, uel arbitrio, seu dispositio ne abbatis. **V**t aut̃ pro sua uolũtate aliqd̃ mutet, me ibi legisse nõ recolo, quinimo in oibus (inqt) oēs magistrã sequant̃ regulam, nec ab ea temere deuiet a quoq̃, ergo nec ab ipso abbate. **O**ēs (inquit) magistrã sequant̃ regulã, nemo ergo suã uolũtate. **V**bi sane, nec abbatẽ excipi puto. **V**idētis q̃tũ necessitati tribuit, subtrahit uolũtati. Hæc Bernardus, & cetera cõtinuo ordine subsequētia, q̃ dilucide monstrãt, abbatẽ etiã regulæ subijci debere. **Q**uod & in uerbis, paulo añ eodẽ loco præcedētib; nõ minus euident̃ ostendit idẽ brũs pater, cũ ait. **N**eq; abbas supra regulã ẽ, cui semel & ipse spõtanea se pfessione submisit. **D**einde paucis interiectis subnectit. **S**up fratru sane trãsgressionẽ, nõ sup patrũ traditiõẽ cõstituit, q; abbas eligi, mādator; cultor, & ultor uitioꝝ. **H**ec ibi. **V**idem⁹ itaq; nec ipsi religiosõꝝ p̃positis & patribus deesse etiã intra septa monasterij & claustra, debitã obedientiã materiã. ¶ **P**ostremũ nec ipsi summo pontifici, ex monasterij solitudine ad supremum apicẽ moderationis ecclesiasticæ prouecto, deficit argumētũ præstãdæ obedientiã. **O**btẽperare siquidẽ semp̃ debet deo (ut dictũ est) diuinãq; legi, & omni etiã hũanã, totã fideiũ multitudinẽ concernēti, legi, ad pietatẽ religionis & honestatẽ uitæ potissimũ spectãti. **Q**uis em̃ nemo in eũ potestatem coercendi exequi possit, nihilo tñ minus legibus, totũ christianoꝝ coetũ & suã conditionẽ administrationis respicientibus etiã est obnoxius. **Q**uas si preuaricat, est qui querat & iudicet deus, & uniuersalis etiã ecclia, de eo iudiciũ ferre p̃t. **A**d quẽcũq; igit̃ primatus gradũ, ecclesiasticãq; dignitatẽ fastigiũ prouehatur religiosi, legitimã semper habent obedientiã præstandã materiã, & aliquid cui debet morigerari, nec unq̃ simpliciter & omnino absoluit ab obedientiã uinculo.

Sumus p̃
cifex, legis
bus ecclesi
asticis de
bet obedire
ut.

¶ **A**nnũ, quẽ probationis uocant, in suscipiendis ad monasteria religiosi recte institutũ esse, ut eorũ quẽ subeunda sunt onerũ, faciãt ante periculũ.

Cap. XXXIII.

Viciss